

PREDLAGATELJ: POVJERENSTVO ZA DODJELU ZVANJA I PRIZNANJA

Na temelju članka 3. stavak 1. Odluke o ustanovljenju zvanja POČASNI GRAĐANIN, priznanja PRO URBE i priznanja "Dr. Ferenc Bodrogyári" („Službeni list Grada Subotice", br. 24/17-pročišćeni tekst) i članka 33. stavak 1. točka 22. Statuta Grada Subotice („Službeni list Grada Subotice", br. 27/19-pročišćeni tekst, 13/21, 16/21 i 8/24),

Skupština Grada Subotice, na.....sjednici održanoj dana 2026. godine, donijela je

**ODLUKU
o dodjeli priznanja PRO URBE**

Članak 1.

Za istaknuta djela koja značajno doprinose ugledu Grada Subotice podizanjem njegovih materijalnih i duhovnih vrijednosti, priznanje PRO URBE dodjeljuje se:

1. Vatrogasno-spasilačkoj bojni Subotica,
2. Kulturno umjetničkom društvu željezničara „Bratstvo“ Subotica i
3. Valériji Sebők, majstoru narodne umjetnosti.

Članak 2.

Diploma i plaketa priznanja PRO URBE bit će uručene dana 1. rujna 2026. godine na svečanoj sjednici Skupštine grada.

Članak 3.

Ovu Odluku objaviti u "Službenom listu Grada Subotice".

Obrazloženje

Pravni temelj: Članak 3. stavak 1. Odluke o ustanovljenju zvanja POČASNI GRAĐANIN, priznanja PRO URBE i priznanja „Dr. Ferenc Bodrogyári“ («Službeni list Grada Subotice», br. 24/17-pročišćeni tekst), prema kojem Odluku o dodjeli priznanja PRO URBE donosi Skupština Grada Subotice na prijedlog Povjerenstva za dodjelu zvanja i priznanja i članak 33. stavak 1. točka 22. Statuta Grada Subotice ("Službeni list Grada Subotice", br. 27/19-pročišćeni tekst, 13/21, 16/21 i 8/24), prema kojem Skupština grada, sukladno zakonu, obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i Statutom.

Razlozi za donošenje: Priznanje PRO URBE dodjeljuje se za istaknuta djela koja značajno doprinose ugledu grada, i to pravnim i fizičkim osobama, kao i drugim organizacijama za istaknute znanstvene, kulturne i umjetničke aktivnosti; odnosno za značajnu djelatnost u obrazovanju, komunalnom, socijalnom, zdravstvenom, gospodarskom području kao i onima koji su svojim radom pridonijeli većem stupnju razvoja javnog reda i mira i osobama koje su svojim sportskim i drugim rezultatima širile slavu svog grada.

Za dodjelu priznanja PRO URBE predloženi su:

1. Vatrogasno-spasilačka bojna Subotice
Predlagatelj: Tijana Mijović;
2. Norbert Hős
Predlagatelj: Szilvia Sváner;
3. Interetno festival
Predlagatelji: Karlo Rumenjaković, predsjednik Vijeća roditelja Mađarskog kulturnog centra „Népkör“, Dragan Đorđević, predsjednik međunarodnog vijeća organizatora festivala folklora i narodne umjetnosti i dr. Árpád Papp, etnograf-antropolog-muzeolog;
4. Miloš Nikolić
Predlagatelj: Suzana Ibrahimović;

5. Valériji Sebők
Predlagatelj: Andrea Homonaji-Szalai;
6. Subotički tamburaški orkestar
Predlagatelji: Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji, Glazbena škola Subotica i Savez tamburaških društava Vojvodine i
7. Kulturno umjetničko društvo željezničara „Bratstvo“ Subotica
Predlagatelj: Snežana Bokan.

Povjerenstvo za dodjelu zvanja i priznanja na sjednici održanoj dana 29. travnja 2026. godine donijelo je Odluku kojom se predlaže Skupštini Grada Subotice da se priznanje PRO URBE u 2026. godini dodijeli:

1. Vatrogasno-spasilačkoj bojni,
2. Kulturno umjetničkom društvu željezničara „Bratstvo“ Subotica i
3. Valériji Sebők.

Uz prijedlog odluke prilažu se životopisi predloženih kandidata za priznanje PRO URBE.

Izvršitelji i rokovi za izvršenje: Tajništvo za društvene djelatnosti Gradske uprave i Služba za skupštinske poslove, 1. rujna 2026. godine.

Sredstva potrebna za izvršenje: Sredstva su osigurana u proračunu Grada Subotice za 2026. godinu.

Vatrogasno-spasilačka bojna Subotica

Vatrogasno-spasilačka bojna Subotica predstavlja jednu od najznačajnijih službi zaštite i spašavanja na području grada Subotice, čiji pripadnici svakodnevno, profesionalno i nesebično brinu o sigurnosti građana, njihove imovine i javnih dobara.

Tradicija organiziranog vatrogastva u Subotici traje još od 1888. godine. Subotički vatrogasci od svog osnutka simbol su humanosti, discipline, solidarnosti i nesebične pomoći građanima. Osim gašenja požara, u prošlosti su obavljali i poslove spašavanja i prijevoza pacijenata, tj. aktivnosti koje danas pripadaju hitnim službama.

Vatrogasno-spasilačka bojna Subotica danas djeluje kao profesionalna postrojba Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srbije i godišnje realizira više stotina intervencija različitih vrsta. Pripadnici bojne interveniraju prilikom požara na stambenim, industrijskim i poljoprivrednim objektima, prilikom poplava i vremenskih nepogoda, prometnih nesreća, tehničkog spašavanja, ispumpavanja vode, kao i u brojnim drugim izvanrednim situacijama.

Posebno važnu ulogu imaju u spašavanju ozlijeđenih i zarobljenih osoba u prometnim nesrećama, kao i u sprječavanju širenja požara na otvorenom prostoru, koji su vrlo česti tijekom ljetnih mjeseci. Njihovi timovi su obučeni za reagiranje u najtežim i najrizičnijim uvjetima, a spremnost, brzina i učinkovitost njihovih intervencija više su puta spasile ljudske živote i spriječile veću materijalnu štetu.

Pripadnici Vatrogasno-spasilačke bojne Subotica poznati su po iznimnoj profesionalnosti, humanosti i spremnosti da pomognu svakom građaninu, bez obzira na vrijeme, uvjete ili opasnost kojoj su izloženi. Njihov rad i predanost primjer su odgovornosti i služenja zajednici, zbog čega uživaju veliko povjerenje i poštovanje građana Subotice.

Svojim dugogodišnjim radom, hrabrošću i nesebičnim zalaganjem, Vatrogasno-spasilačka bojna Subotica dala je nemjerljiv doprinos sigurnosti, zaštiti i kvaliteti života u našem gradu, te je tako postala jedan od simbola humanosti i zaštite građana Subotice.

Kulturno-umjetničko društvo željezničara „Bratstvo“ Subotica

Kulturno-umjetničko društvo željezničara „Bratstvo“ iz Subotica osnovano je 1. listopada 1945. godine, na inicijativu sindikalnih djelatnika željezničkog čvora u Subotici. Od svog osnutka jedno je od najvažnijih društava koje sustavno njeguje i čuva tradiciju narodnog stvaralaštva, s glavnim ciljem okupljanja mladih i njegovanja kulture i tradicije naroda i narodnosti tadašnje države.

Već u početnim godinama rada formirane su folklorna i glazbena sekcija, dok su nešto kasnije osnovane i dramska sekcija, te sekcija solo pjevanja. Glazbenu sekciju vodio je Pere Tumbas Hajo, a među članovima društva bili su i istaknuti umjetnici poput Antuša Gabrića, Zvonka Bogdana i Nestora Gabrića. Folklorna sekcija negovala je koreografije iz Vojvodine, Posavine, Slavonije, Makedonije, Crne Gore i svih dijelova Srbije, od kojih su mnoge sačuvane od zaborava i još uvijek se izvode na brojnim kulturnim manifestacijama.

Od osnutka društvo je vodio jedan od njegovih osnivača, Ivan Rudinski, koji je dužnost tajnika obnašao sve do 1992. godine. Te godine umjetničko vodstvo preuzima dugogodišnji folkloras Antun Romić, a već 1993. godine osniva se i dječja folklorna sekcija, kada se radu pridružuje Zagorka Romić. Ovaj bračni par više od tri desetljeća uspješno vodi društvo, održavajući visoku razinu kvalitete i kontinuitet rada.

Društvo je tijekom 2025. godine proslavilo važan jubilej – 80 godina postojanja i rada, uz brojne osvojene nagrade na festivalima i smotrama u zemlji i inozemstvu. Na festivalu u Valjevu dva dječja ansambla osvojila su drugo i treće mjesto, dok je u Kraljevu dječji ansambl osvojio drugo mjesto. Na festivalu „U ritmu jablaničkog srca“ izvođački ansambl nagrađen je trećim mjestom za nastup i prvim mjestom za najljepšu nošnju. U Bosilegradu društvo je dobilo nagradu za najljepšu narodnu nošnju, dok je od Savez KUD-ova Srbije dodijeljena plaketa za 80 godina uspješnog rada.

Dodijeljena su i posebna priznanja pojedincima: Antun i Zagorka Romić nagrađeni su za više od 50 godina predanog rada i doprinos očuvanju nematerijalne kulturne baštine Republike Srbije, dok je Bunjevačko nacionalno vijeće Antunu Romiću dodijelilo priznanje „Mara Đorđević Malagurski“ za izniman doprinos očuvanju kulture Bunjevaca.

Kroz ples, pjesmu i glazbu, KUDŽ „Bratstvo“ predstavlja bogatu kulturnu baštinu, čuvajući običaje, tradicijsku nošnju i izvorne melodije. Društvo redovito organizira koncerte i aktivno sudjeluje na smotrama i festivalima u zemlji i inozemstvu, čime uvelike doprinosi promicanju kulture svog kraja.

Svojim dugogodišnjim radom KUDŽ „Bratstvo“ ima iznimnu ulogu u očuvanju kulturnog identiteta i tradicije lokalne zajednice. Okupljajući mlade, potičući kreativnost, druženje i ljubav prema narodnom stvaralaštvu, društvo danas predstavlja važan dio kulturnog života Subotice i simbol trajanja, zajedništva i njegovanja kulturnih vrijednosti.

Valériji Sebők

Valéria Sebők (rođ. Bártus) rođena je 20. svibnja 1952. godine Subotici, u obitelji Józsefa Bártusa i Erzsébet Mészáros. Osnovnu školu „Vladimir Nazor“ na Paliću završila je 1966. godine, a zatim je školovanje nastavila u Centru za obrazovanje društvenih djelatnosti „Svetožar Marković“, gdje je stekla zvanje pravnog tehničara.

Tijekom svog radnog vijeka bila je zaposlena u poduzećima „Trgopromet“ i „Hemos“, a od 1977. godine uključena je i u obiteljski privatni posao u okviru obrtničke i proizvodne djelatnosti „Sebők“. Ipak, njezin životni poziv i najveći doprinos zajednici vezani su uz narodno stvaralaštvo, očuvanje tradicionalnih vrijednosti i prenošenje kulturne baštine budućim generacijama.

Valéria Sebők se više od četiri desetljeća posvetila narodnim rukotvorinama, posebno bačkom bijelom vezu, pletenoj čipki i tradicionalnim tehnikama ukrašavanja. U vremenu kada su tradicionalne oblike ručnog rada zamijenili suvremenim trendovima i industrijska proizvodnja, ona je pokazala izvanrednu upornost i predanost u očuvanju starih obrtničkih vještina. Osamdesetih godina prošlog stoljeća svladala je tehniku bačkog bijelog veza kod Ilonke Varga, a zatim je kontinuirano usavršavala svoje znanje kroz brojne tečajeve, radionice, stručne kampove i suradnju s istaknutim poznavateljima narodne umjetnosti u Srbiji i Mađarskoj.

Njezini radovi vrlo rano su privukli pozornost stručne javnosti. Već 1987. godine osvojila je drugo mjesto na izložbi ručnih radova u Subotici, nakon čega su njezini vezovi i ručni radovi redovito sudjelovali na značajnim izložbama i natjecanjima narodne umjetnosti u zemlji i inozemstvu. Stručni žiriji u više navrata nagrađivali su njene radove zbog iznimne tehničke preciznosti, autentičnosti i umjetničke vrijednosti.

U njenom radu posebno je važno očuvanje i razvoj bačkog bijelog veza, koji je zahvaljujući njoj ponovno zauzeo važno mjesto u kulturnom životu lokalne zajednice. Kao voditeljica sekcije za vez „Gránátalma“ u okviru Kulturno-umjetničkog društva obrtnika „Ernő Lányi“, Valéria Sebők okupila je brojne ljubitelje narodne umjetnosti i stvorila prostor u kojem se tradicionalne tehnike, ne samo čuvaju, već i aktivno prenose mlađim naraštajima.

Rad sekcije „Gránátalma“ postigao je velike uspjehe i priznanja. Sekcija je 2015. godine osvojila prvo mjesto u finalu II. Kulturno-umjetničkog natjecanja starijih osoba Karpatskog bazena u Budimpešti. Povodom obilježavanja jubileja reformacije 2017. godine, radovi članova sekcije bili su izloženi u viteškoj dvorani Budimskog dvorca, a predstavljani su i u Nacionalnom salonu u Budimpešti, kao i u Nađkanjiži. Etnološko društvo „Kiss Lajos“ dodijelilo je 2018. godine sekciji „Gránátalma“ priznanje „Kati Samu“, čime je potvrđena njihova važnost u očuvanju tradicionalnog narodnog stvaralaštva.

Jedan od najvećih doprinosa Valéria Sebők jeste ponovno otkrivanje i oživljavanje tehnike pletene čipke, gotovo zaboravljene rukotvorine stare više tisuća godina. Početkom 2000. godine započela je samostalno istraživanje ove složene tehnike, za koju nije postojao sačuvan opis na mađarskom jeziku. Zahvaljujući velikom strpljenju, upornosti i dugogodišnjem praktičnom radu, uspjela je rekonstruirati proces izrade pletene čipke i ponovno je uvesti u suvremeno narodno stvaralaštvo.

Njezin rad na očuvanju pletene čipke izazvao je veliko zanimanje stručne javnosti i institucija kulture. Na temelju tog rada realiziran je i zajednički IPA projekt Kulturno-umjetničkog društva obrtnika „Ernő Lányi“ i Muzeja čipke iz Kiškunhalaša. Povodom završetka projekta objavljena je i publikacija s njezinim opsežnim opisom tehnike pletene čipke, čime je trajno dokumentiran i sačuvan ovaj dio kulturne baštine za buduće naraštaje.

Njezini radovi od pletene čipke nagrađeni su 2025. godine srebrnom diplomom na XVI. Državnoj izložbi narodne umjetnosti u kategoriji „živa narodna umjetnost“. Uz svoj kreativni rad, Valéria Sebők posljednjih godina aktivno podučava djecu i mlade izradi pletene čipke. Njezin pedagoški rad je dragocjen doprinos očuvanju nematerijalne kulturne baštine i prenošenju tradicionalnog znanja novim generacijama.

Posebnu pozornost posvetila je radu s djecom kroz čipkarsku sekciju „Bobita“ na Paliću, gdje su najmlađi kroz druženje i kreativan rad imali priliku upoznati se s tradicionalnim tehnikama ručnog rada.

Osim veza i čipke, Valéria Sebők značajno je pridonijela očuvanju tradicije izrade božićnih anđela od krep-papira. Zahvaljujući njezinom radu, ova specifična i jedinstvena rukotvorina sačuvana je od zaborava i uvrštena u Riznicu kulturnih vrijednosti vojvođanskih Mađara. Božićni anđeli koje izrađuje ukrašavali su crkve u Subotici i okolnim mjestima, ali su predstavljeni i izvan granica zemlje, uključujući i izložbe u Bruxellesu.

Za svoj dugogodišnji rad i doprinos narodnoj umjetnosti primila je brojne nagrade. Zvanje „Narodni umjetnički stvaratelj“ dobila je 2009. godine, a 2025. godine dodijeljeno joj je visoko priznanje „Majstor narodne umjetnosti“. Dobitnica je i Plakete priznanja Vojvođanskog mađarskog kulturnog saveza iz 2020. godine.

Svojim predanim radom, istraživačkim duhom, stvaralačkom energijom i nesebičnim prenošenjem znanja Valéria Sebők dala je nemjerljiv doprinos očuvanju tradicionalne kulture, razvoju narodne umjetnosti i afirmaciji Subotice u području kulturnog i umjetničkog stvaralaštva. Njezin rad predstavlja trajnu vrijednost za lokalnu zajednicu i značajan dio kulturne baštine našeg kraja.